

FRANTIŠEK

WEB: SALDOVINY.CZ

ROZHOVOR S P. KUNCOVOU

PŘIPRAVILO VÁS FXKO NA DALŠÍ
STUDIUM A PRÁCI?

URČITĚ ANO. KDYŽ JSEM PŘIŠLA NA
VEJŠKU, TAK JSEM ZJISTILA, ŽE
SPOUSTU VĚCÍ VÍM ODTUD A UŽ SE JE
NEMUSÍM ZNOVU UČIT NEBO SI JE JEN
MOHU PŘIPOMENOUT, PROTOŽE
TADY, NA FX, MĚ NAUČILI HODNĚ VĚCÍ,
CO JSEM TAM VYUŽILA.

OBSAH

<i>Úvodní slovo</i>	2 - 3
<i>Krátké ohlédnutí</i>	4 - 5
<i>Rozhovor s paní uč. Kuncovou</i>	6 - 10
<i>Recenze na knížku (1)</i>	11 - 12
<i>František Xaver Šalda</i>	13 - 14
<i>František</i>	15 - 18
<i>Perličky z hodin</i>	19
<i>Křížovka</i>	20
<i>Vybroušená slovíčka</i>	21
<i>Recept na Františky</i>	22 - 23
<i>Rozhovor s Andrejem Sukopem</i>	24 - 25
<i>Recenze na knihu (2)</i>	26
<i>Agatha a František v Orient expresu</i>	27
<i>Co jste možná nevěděli o F. X. Šaldovi</i>	28
<i>Řešení křížovky</i>	28

SLOVO ÚVODEM

Vážení a milí čtenáři,

jak jste si mohli všimnout, osmé číslo Šaldovin nese název František. Nebylo to rozhodnutí spontánní, jako když někdo jen tak píchne prstem do kalendáře. Ne. Tentokrát se chceme věnovat jedné významné osobnosti, slavnému kritikovi Františku Xaveru Šaldovi, po němž je pojmenována naše škola.

Mnoho z vás určitě tuší, že někdo takový žil. Přece jen, jmenuje se po něm několik důležitých míst v Liberci. Určitě ale nevíte, že se v Liberci pouze narodil a dále zde již nežil.

Abychom doplnili vaše znalosti, tak se společně důkladně probereme cestou jeho života a možná se dozvíme i nějaké pikantnosti o jeho okolí. Jelikož F. X. Šalda byl významným novinářem, spisovatelem, překladatelem, básníkem a dokonce historikem, zažil toho za svůj život spoustu a my bychom se mohli sami inspirovat. Hlavně se ale věnoval literární a umělecké kritice. Proto v tomto vydání naleznete dvě naše recenze. Jednu týkající se knihy a druhou zabývající se divadelní hrou, ve které se dozvíte o spojitosti mezi tímto průkopníkem literární kritiky a slavnou autorkou detektivek Agathou Christie.

V nynější době proniká do naší běžné mluvy spousta slov převzatých z angličtiny a následně námi počestěných. Věděli jste ale, že dříve se tomuto trendu Češi usilovně bránili a vymýšleli si různá česká slova místo těch přejatých? O „vybroušených slovíčkách“ se více dozvíte po prolistování časopisu.

V neposlední řadě porovnáme „našeho“ pana Šaldu s dalšími více či méně známými Františky.

A aby vám při čtení nevyhládlo, můžete si předem připravit sladké františky.

Přejeme vám příjemné čtení a doufáme, že po přečtení časopisu už budete vědět, kdo byl ten člověk, jehož jméno naše gymnázium nese.

*Anežka Bémová a Veronika Šípková
Šéfredaktorky*

VORWORT

Sehr geehrte und liebe Leser,

wie ihr schon bemerken konntet, trägt die achte Ausgabe der Schülerzeitung Šaldoviny den Namen František. Dies war keine spontane Entscheidung, als würde man einfach so mit dem Finger auf den Kalender zeigen. Nein. Diesmal möchten wir uns mit einer wichtigen Person beschäftigen, dem berühmten Kritiker František Xaver Šalda, nach dem unsere Schule benannt wurde.

Viele von euch ahnen bestimmt, dass ein solcher Mensch tatsächlich gelebt hat. Immerhin sind nach ihm einige wichtige Orte in Liberec benannt. Bestimmt wisst ihr aber nicht, dass er nur in Liberec geboren wurde und hier nicht länger lebte.

Um eure Kenntnisse zu ergänzen, verfolgen wir gründlich seinen Lebensweg gemeinsam nach und lesen vielleicht auch ein paar pikante Fakten über seine Umgebung. Weil F.X.Šalda ein bedeutender Journalist, Schriftsteller, Übersetzer, Poetiker und sogar Historiker war, hat er in seinem Leben vieles erlebt und wir könnten uns davon selbst inspirieren lassen.

Vor allem aber widmete er sich der Literatur- und Kunstkritik. Deshalb finden sich in dieser Ausgabe zwei unserer Rezensionen, eine, die von einem

Buch handelt, und die andere, die sich mit einem Theaterstück beschäftigt, in dem ihr Gemeinsamkeiten zwischen diesem Entdecker und der berühmten Kriminalautorin Agatha Christie erfahren könnt.

In der jetzigen Zeit dringen in unsere alltägliche Sprache viele Wörter entnommen aus dem Englischen ein und werden von uns schließlich ins Tschechische umgewandelt.

Wusstet ihr jedoch, dass sich früher Tschechen dagegen kräftig wehrten und verschiedene tschechische Wörter statt diesen ausdachten. Über „ausradierte Wörter“ erfahrt ihr mehr beim Durchblättern der Zeitschrift.

Zum Schluss vergleichen wir „unseren“ Herrn Šalda mit anderen mehr oder weniger bekannten František`s.

Und damit ihr beim Lesen nicht aushungert, könnt ihr im Vorhinein süße Františky zubereiten.

Wir wünschen euch ein angenehmes Lesen und hoffen, dass ihr nach dem Durchlesen der Zeitschrift wisst, wer dieser Mensch, dessen Namen unser Gymnasium trägt, war.

*Anežka Bémová und Veronika Šípková
Chefredakteurinnen*

Übersetzung: Ester Krtičková, 1. N

KRÁTKÉ OHLÉDNUTÍ

Školní rok se nám chýlí ke konci, což je krásná příležitost si připomenout všechny pěkné zážitky, které jsme během něj zažili. A že jich bylo! V tomto článku naleznete shrnutí některých pěkných akcí, na které jsme si v redakci rádi zavzpomínali.

Výlet do Žitavy

12. března 2022 se vydala 1N na exkurzi do Žitavy. Po krátké jízdě vlakem studenti 1N dorazili do německého městečka Žitavy. Následně se třída v čele s paní a panem Ruckdäschel dala na pěší chůzi do zoo a při čtení německých cedulí si mnozí uvědomili přínosy půlroční snahy naučit se německy. Cílem jejich cesty se stala místní zoo (spíše zoo-park). Zde dostali studenti úkoly spojené s němčinou a zvířaty kolem a některým se i podařilo si trochu „zašprechtit“ a říci si tak o mapu zoo.

Štěpán Dvořák, 1. N

Den otevřených dveří 30. března

Kvůli korona virovým opatřením se den otevřených dveří nemohl tradičně konat v lednu. Situace se ale rozvolnila a DOD přeci jen byl. Studenti, kteří podali přihlášku na naše gymnázium, měli možnost účastnit se prohlídkového okruhu po škole, který byl perfektně zorganizovaný ze strany školy. I my jsme si pro naše budoucí spolužáky připravili stanoviště. Dozvěděli se o Šaldovinách a společně složili dadaistickou báseň. Tu si můžete přečíst na našem webu.

Veronika Šípková, kvinta

Výprava do Kutné Hory

V úterý 4. dubna brzy ráno se sexta s 2.A a 2.B vydali na exkurzi do Kutné Hory. Naší první destinací byla Katedrála Nanebevzetí Panny Marie a svatého Jana Křtitele, před kterou jsme strávili delší chvíli drkotáním zubů. Tam jsme si vyslechli i něco o historii Kutné Hory samotné, než jsme se přesunuli do Kostnice, kterou jsme si prohlédli za melodických zvuků vrtaček. Následovala cesta pěšky ze Sedlece do Kutné Hory, během které se naštěstí trochu oteplilo, a pauza na oběd. Návštěva Vlašského dvora byla ozvláštněna přednáškou o Liberci, kterou pro nás pan průvodce zakomponoval do prohlídky, a v níž se objevila spousta faktů, které většinou ani Liberečané nevědí. Každý si vyzkoušel ražení mincí, které jsme si ponechali na památku, a pak jsme zamířili do Chrámu sv. Barbory. Tam jsme se dozvěděli například něco o tamních vitrážích a varhanách, které mají bezmála čtyři tisíce píšťal.

Sofie Munzarová, sexta

ROZHOVOR S PANÍ UČITELKOU KUNCOVOU

S dalším číslem přinášíme rozhovor s paní profesorkou Kuncovou, která se po dostudiu vrátila na naše gymnázium. Od minulého roku zde vyučuje češtinu a letos dostala třídnictví primy.

Den	Noc
Angličtina	Čeština
Kočka	Pes
Snídaně	Večeře
Snowboard	Lyže
Kniha	Film
Poezie	Próza

Jakých vlastností si na sobě nejvíc vážíte?

Tak to je těžká otázka. Člověk se většinou neumí moc pochválit. Řekla bych, že jsem laskavý člověk, který rád pomáhá ostatním.

Jak vzpomínáte na studia na našem gymnáziu?

Takhle zpětně hezky. Ráda vzpomínám na všechny akce, které gymnázium pro žáky pořádá. Ale když jsem tady studovala, tak to bylo hodně nervů a vztekání se. Zpětně ráda vzpomínám na kolektiv a zážitky, které jsme měli ve škole i mimo školu.

Který předmět vám dal nejvíc zabrat?

Tak to určitě matematika.

(Mimochodem s paní profesorkou Buchalovou.) A podobné přírodovědné předměty, chemie a fyzika.

V kterém jste byla naopak premiantkou?

Doufám, že v češtině. Šly mi humanitní předměty, třeba základy společenských věd. A asi i angličtina.

Myslíte si, že vás FXko na další studium potažmo práci připravilo dobře?

Určitě ano. Když jsem přišla na vejšku, tak jsem zjistila, že spoustu věcí vím odtud a už se je nemusím znovu učit nebo si je jen mohu připomenout, protože tady, na FX, mě naučili hodně věcí, co jsem tam využila.

Který předmět vám dal nejvíc zabrat?

Tak to určitě matematika.

(Mimochodem s paní profesorkou Buchalovou.) A podobné přírodovědné předměty, chemie a fyzika.

Jak moc si myslíte, že se škola od té doby, kdy jste tu studovala, změnila? Upřímně moc ne. Ale já jsem odešla teprve před nedávnem. Myslím, že se změnil i přístup učitelů. Snaží se o inovativnější postupy, jako jsou práce a používání moderní technologie. Což je určitě fajn.

Takže byste doporučila studium na gymnáziu?

Určitě. Pro toho, kdo chce jít studovat vejšku, je gymnázium ideální volba. Pokud třeba ještě neví konkrétně, co chce dál studovat, ale je jasné, že chce jít na vysokou školu, tak je na to ten gympl nejlepší a připraví na vejšku nejlíp.

Co vás vlastně přivedlo k tomu, stát se učitelkou?

Na základce jsme měli hroznu třídu a říkala jsem si, že nikdy nechci být učitelkou. Potom mě tady bavila čeština a občanka, takže jsem si říkala, že bych je studovala, protože mě zkrátka zajímají.

Baví mě silné příběhy a silné myšlenky...

Jediné kde se dají studovat, je pedág, takže jsem tam šla studovat češtinu a ZSV. V průběhu studia a praxí jsem zjistila, že mě to učení baví a že bych to asi chtěla dělat. Taky protože mám babičku učitelku, tak je to prostě v rodině a k tomu učitelství to nějak směřovalo.

Čemu se věnujete ve svém volném čase?

Ve volném čase ráda čtu knížky nebo sportuji – třeba nějaký běh nebo i

tanec. Mám také ráda jumping, takové skákání na malých trampolínách, i procházky, výlety, poslouchání hudby...

A co čtete nejraději?

Mám jednoho takového oblíbeného autora, a to je Ian McEwan. Teď ale většinou čtu literaturu k maturitě, abych se ještě dovzdělala v těch knížkách, které jsem ještě nečetla. Baví mě silné příběhy a silné myšlenky, což také souvisí s tím, že mám ráda prózu.

Je něco, co byste chtěla našim čtenářům vzkázat?

Vzkázala bych, že když budou cokoli číst, ať si to asi hlavně užívají, čtou to, co je baví, a postupně si přicházejí na to, které knížky se jim líbí. Ať z toho mají radost!

Moc děkujeme paní učitelce za příjemně strávený čas i za její ochotu odpovídat na všechny naše zvědavé otázky!

Anežka Bémová, Veronika Šípková, kvinta

INTERVIEW MIT FRAU KUNCOVÁ

Zusammen mit der kommenden Ausgabe der Šaldoviny-Zeitschrift bringen wir Ihnen ein Interview mit Frau Kuncová, die nach ihrem Studienabschluss an unser Gymnasium zurückgekehrt ist und hier seit letztem Jahr Tschechisch und Sozialkunde unterrichtet. Dieses Jahr ist sie Klassenlehrerin der 1V geworden.

Tag	Nacht
Katze	Hund
Englisch	Tschechisch
Frühstück	Abendessen
Snowboard	Skier
Buch	Film
Gedichte	Prosa

Welche Ihrer Eigenschaften schätzen Sie am meisten?

Dies ist eine echt schwierige Frage, da man sich selbst nicht loben kann. Ich würde aber schon sagen, ich bin ein liebenswürdiger Mensch, der gerne anderen hilft.

Wie erinnern Sie sich an die Jahre an unserem Gymnasium?

So rückwärts schön. Vorrangig an all die Aktionen, die die Schule für die Schüler veranstaltet. Leider hat mich das Lernen hier relativ viele Nerven und viel Ärger gekostet. Aber ich denke gerne an meine Klassenkameraden und all das, was wir nicht nur innerhalb, sondern auch außerhalb der Schule zusammen erlebt haben.

Welches Fach war für Sie damals am anstrengendsten?

Auf alle Fälle Mathe (bei Frau Buchalová übrigens) und andere naturwissenschaftliche Fächer wie Chemie oder Physik.

In welchem Fach waren sie wiederum allen überlegen?

Ich glaube, in Tschechisch. Und auch in anderen humanistischen Fächern – u.a. in Sozialkunde (und Englisch).

Inwiefern hat sich, Ihrer Meinung nach, die Schule verändert, seitdem Sie hier nicht mehr Schülerin sind??

Um ehrlich zu sein, nicht sehr viel. Aber es ist ja nicht lange her, als ich das Gymnasium verlassen habe. Aus meiner Sicht hat sich eher die Einstellung der Lehrer gegenüber den Schülern

verbessert. Sie versuchen, den Unterricht möglichst interessant zu gestalten – bspw. durch Gruppenarbeiten oder Verwendung moderner Technologien. Dies ist auf jeden Fall gut. Aber sonst verspüre ich keine große Veränderung.

Glauben Sie, dass Sie das Gymnasium auf Ihr künftiges Leben ausreichend vorbereitet hat?

Auf alle Fälle. Für diejenigen, die dann an einer Uni studieren wollen, ist das Gymnasium ideal. Wenn man ja noch nicht fest davon überzeugt ist, was man studieren möchte, bereitet es einen am effektivsten vor.

Wie sind Sie dazu gekommen, Lehrerin zu werden?

An der Grundschule war ich in einer furchtbaren Klasse, weshalb ich mir gesagt habe, dass ich nie als Lehrerin arbeiten will. Aber hier haben mich insbesondere Tschechisch und Sozialkunde richtig angesprochen, deswegen habe ich mich schließlich dafür entschieden, diese beiden Fächer zu studieren, weil sie mich einfach interessieren. Die einzige Möglichkeit für das Studium dieser Fächer war das Lehramt. Im Laufe des Studiums und der Praktika habe ich erkannt, dass mich das Lehren unterhält und dass ich mich damit auch weiterhin beschäftigen will. Meine Großmutter hat als Lehrerin gearbeitet, insofern ist das „Lehrersein“ im Endeffekt so ein „Familienberuf“. Es hat mich also dazu motiviert.

Womit befassen Sie sich gerne in Ihrer Freizeit?

Ich lese gerne Bücher oder treibe Sport – Laufen oder Tanzen. Trampolin-Springen mag ich auch sehr. Ich unternehme gerne Ausflüge, mache Spaziergänge oder höre Musik.

Und was lesen Sie am liebsten?

Ich habe auch einen Lieblingsautor namens Ian McEwan. Aktuell lese ich jedoch eher Abiturbücher, die ich noch nicht gelesen habe, und mit denen ich mich auseinandersetze, um mich weiterzubilden. Ich liebe aussagekräftige Geschichten und starke Gedanken. Deswegen bevorzuge ich Prosa.

Wollen Sie unseren Lesern und Leserinnen etwas ausrichten?

Sie sollen lesen und es genießen. Sie sollen das lesen, was sie unterhält. Sie sollen entdecken, welche Bücher ihnen am besten gefallen. Und sollen sich vor allem über das Lesen freuen!

Wir bedanken uns bei Frau Kuncová ganz herzlich für die verbrachte angenehme Zeit und ihre Bereitschaft, alle unsere neugierigen Fragen zu beantworten.

Anežka Bémová, Veronika Šípková, kvinta
Übersetzung: Dominik Serebrianský, 4.N

CIRKADIÁNNÍ KÓD SATCHIN PANDA

Fakt, že zdravý životní styl souvisí s tím, co jíte a kolik toho jíte, známe každý. Ale že jde i o to, kdy jíte, a o mnohem více, bychom bez indického profesora Satchina Pandy a jeho knihy Cirkadiánní kód dodnes nevěděli.

Knihy Cirkadiánní kód (300 str.) je rozdělena do tří částí podle témat. V první části najdete vysvětlení, co to cirkadiánní kód je, v druhé praktický návod, jak se podle něho řídit, naplánovat den, a tím dosáhnout tzv. „bonusů“, třetí obsahuje pár odstrašujících případů lidí žijících v nesouladu s jejich vnitřními hodinami a vysvětlení z toho plynoucích onemocnění.

Nejzajímavější fakta

1) Tělo a orgány každého organismu na zemi se řídí podle jeho vnitřních, nezměnitelných hodin, které určují, kdy jdeme spát, čas následného probuzení i prvního sousta snídaně. Tyto hodiny nazýváme „cirkadiánní“. Dodržování vlastních vnitřních hodin je jedním z důvodů, proč byli naši předkové před stovkami tisíci let velice zdraví.

Proč bychom se ale měli řídit podle našich zaostalých předků, když se lidstvo již posunulo na úplně jinou úroveň a žijeme v jiných podmínkách? Protože se lidská genetika od dob vzniku druhu homo sapiens téměř vůbec nezměnila. Časová propast mezi nimi a námi je zanedbatelná, a proto jsou veškeré představy o tom, že se lidé již přizpůsobili sedavému způsobu života, nedostatku denního světla či jiným neduhům dnešní doby, chybné.

2) Dosažení souladu s našimi vnitřními hodinami je pro spokojený a dlouhý život naprosto nezbytné. Stačí dodržovat pár pravidel a zásad.

Vstávejte a uléhejte ke spánku ve stejný čas. Dodržováním tohoto návyku si vaše tělo na pravidelné

vstávání a usínání zvykne a po pár dnech či týdnech dokáže z vašeho spánku vytěžit maximum. Vy se budete cítit svěží, plní energie a celkově lépe než předtím.

Druhá zásada mluví o správném načasování vašeho stravování. Již na začátku článku jsem zmínil, že hlídání množství a typu stravy k dosažení požadovaného cíle (ať už jako cíl bereme hubnutí, zvýšení výkonu, pevné zdraví nebo cokoli dalšího) nestačí. Mnohem více podle autora hraje roli správné načasování. Například když si dáme 30 minut před spaním „donut“ (nebo cokoli jiného), bude ho naše tělo trávit a zpracovávat obtížněji, než kdybychom si tentýž „donut“ dali k obědu, nebo vůbec nejlépe k snídani.

Třetí a zároveň poslední hlavní zásada se týká často doporučovaného, avšak ne vždy dodržovaného CVIČENÍ. Jako hlavní přínos cvičení pan profesor zmiňuje zlepšení metabolismu, posílení srdce, zlepšení funkce mozku a další. Cvičení má navíc příznivý efekt i na samotné cirkadiánní hodiny a zlepšuje spánek a náladu.

3) Režim TRE („time restricted eating“) je podle samotného autora jednou z nejdůležitějších informací, která je v knize obsažena. Tato metoda je tak účinná, že

kdybyste si měli po dočtení knihy vybrat jen jednu radu, které byste se měli držet, bez zaváhání zvolíte TRE.

Ptáte se, co to vlastně to TRE je?

Česky se překládá jako „režim přerušovaného půstu“ a jde o režim, při kterém si rozložíte své celodenní stravování do dvanácti, deseti, nebo nejlépe do osmihodinového okna.

Dodržováním TRE dokážou lidé v minimálním čase shodit velké množství váhy, aniž by provedli změnu své stravy

Chcete se dozvědět, jak dále optimalizovat svůj životní styl pro zlepšení návyků, zvýšení produktivity a dosažení celkové pohody? Přečtěte si určitě knížku Cirkadiánní kód!

Štěpán Dvořák, 1. N

FRANTIŠEK XAVER ŠALDA

Po F. X. Šaldovi je v Liberci pojmenovaná řada míst. Divadlo, náměstí anebo naše gymnázium. Čím si ale tuto čest Šalda vysloužil?

Narodil se v Liberci v prosinci roku 1867. Dětství prožil v Čáslavi, ze které se později přestěhoval do Prahy, kde vystudoval gymnázium a úspěšně odmaturoval. V Praze nastoupil na práva, ale nedostudoval je, neboť jej více zaujala literatura a umění. Ve středních letech získal doktorát z filozofie a následně jako profesor přednášel dějiny moderní literatury na Univerzitě Karlově.

Již v mládí pociťoval Šalda rozpor mezi starší a mladší generací, která si začala uvědomovat, jak je člověk svázaný konzervativními představami a požadavky společnosti. Své pocity a dojmy ztvárnil v povídce *Analýza*, která vyvolala silnou vlnu kritiky především u starší generace.

Nejvíce ale Šaldu proslavily jeho kritiky a on sám se výrazně zasloužil o jejich rozvoj. Čtenáři si jeho kritik vážili, protože vždy dokázal vidět pravou hodnotu díla. Jeho kritiky byly známé i díky jeho vysokému vzdělání a pádným argumentům. Neuznával škatulkování, spíše upřednostňoval vztah kritika k hodnocenému dílu. Pravděpodobně byl nejvýraznějším a neoriginálnějším kritikem své doby.

Kromě posuzování cizích děl psal také svá vlastní. Mimo jiné román *Loutky i dělníci boží* nebo sociální drama *Zástupové*. Podílel se také na

Zdroj obrázku: <https://www.facebook.com/photo?fbid=1385124405117043&set=a.1385124428450374>

Ottově slovníku naučném.

Svémi články přispíval F. X. Šalda do několika časopisů. Sám vydával časopis *Tvorba*. Později psal do vlastního *Šaldova zápisníku*, kde uveřejňoval nejen své kritiky, ale také básně, prózu a politické články.

Většinu života ho provázelo vážné nervové onemocnění, které mu způsobilo i částečné ochrnutí poloviny těla. Stálé bolesti ovlivnily jeho kritický vztah k lidem. Kvůli onemocnění žil sám a zemřel v Praze roku 1937 svobodný a bezdětný.

Veronika Šípková, kvinta

FRANTIŠEK XAVER ŠALDA

Nach F. X. Šalda ist eine Reihe von Orten in Liberec benannt. Theater, Platz oder unser Gymnasium. Womit hat sich aber Šalda diese Ehre verdient?

Er wurde im Dezember 1867 in Liberec geboren. Die Kindheit verbrachte er in Čáslav, von dort zog er später nach Prag um, wo er am Gymnasium lernte und erfolgreich das Abitur bestand. In Prag fing er an Jura zu studieren. Er schloss es aber nicht ab, weil ihn die Literatur und die Kunst viel mehr interessierten. Im mittleren Alter erlangte er das Doktorat in Philosophie und lehrte dann als Professor an der Karls Universität die Geschichte der modernen Literatur.

Schon in der Jugend fühlte er den Widerspruch zwischen der älteren und jüngeren Generation, die zu begreifen anfang, wie ein Mensch von konservativen Gedanken und Forderungen der Gesellschaft begrenzt wird. Seine Gefühle und Eindrücke stellte er in einer Analyse dar, die eine starke Kritikwelle auslöste, vor allem bei der älteren Generation.

Am meisten machten ihn aber seine Kritiken berühmt und er selbst machte sich um die Entwicklung der Kritik verdient. Die Leser schätzten seine Kritik an Literaturwerken, weil er immer den richtigen Wert des Werks sah. Seine Kritiken waren auch dank seiner hohen Bildung und starken Argumente bekannt. Er nahm kein

Schubladendenken an, eher bevorzugte er die Beziehung eines Kritikers zu dem bewerteten Werk. Wahrscheinlich war er der markanteste und originellste Kritiker seiner Zeit.

Außer der Bewertung von fremden Werken schrieb er auch eigene, zum Beispiel einen Roman *Loutky i dělníci boží* (Die Puppen und Arbeiter Gottes) oder ein soziales Drama *Zástupové*. Er beteiligte sich auch an *Ottos Lehrwörterbuch*.

Seine Artikel wurden in einigen Zeitungen veröffentlicht. Selbst gab er die Zeitung *Tvorba* (Schaffen) heraus. Später schrieb er sein eigenes Werk, nämlich *Šaldas Notizbuch*, wo er nicht nur seine Kritiken, sondern auch Gedichte, Prosa und politische Artikel veröffentlichte.

Die Mehrheit seines Lebens begleitete ihn eine ernste Nervenerkrankung, die auch eine partielle Lähmung einer Hälfte seines Körpers verursachte. Ständige Schmerzen beeinflussten seine kritische Beziehung und Einstellung zu den Menschen. Wegen der Krankheit lebte er allein und starb in Prag im Jahr 1937, unverheiratet und kinderlos.

Veronika Šípková, kvinta

Übersetzung: Kristýna Ranawat, 5.N

FRANTIŠEK

Františka Xavera Šaldu asi představovat nemusím, ale co jeho méně významní soujmenovci?

Dovolila jsem si známé Františky rozřadit do pěti kategorií (nepostradatelné osobnosti, spisovatelé a básníci, umělci, muzikanti a herci, vynálezce)

Nejstarší osobností z řad Františků, kteří stojí za to zmínit, je otec národa a zakladatel moderního českého dějepisectví a především hrdý obyvatel tisícikoruny **František Palacký**. Roku 1830 se narodil rakouský císař a český král **František Josef I.**, o kterém se mimo jiné dočtete, že vstával každé ráno o páté a snídal výhradně rohlíky s máslem a šunkou. Toho po třiceti letech následoval arcivévoda **František Ferdinand Karel Ludvík Josef Maria Habsbursko-Lotrinský Rakouský-d'Este**, jehož oblíbené město z pochopitelných důvodů Sarajevo nebude... Obecně známou, téměř současnou českou celebritou je brněnský silák **František Kocourek**. A v neposlední řadě ve výčtu českých celebrit nesmí od roku 1999 chybět František z kouzelné školky, který je bezesporu ze zmíněných osobností nejvlivnější a nejznámější, nespíš proto, že je jako jediný stále živ.

Začátek minulého století byl velmi plodný co se spisovatelů a básníků týče. Za zmínku rozhodně stojí komunist a poetik František Halas. Dalším básníkem je František Hrubín, jeden ze zakladatelů časopisu

Mateřídouška a překladatel z francouzštiny. Za zmínku také stojí **František Nepil**, spisovatel a scénárista, který stejně jako F. Hrubín psal i pro děti. Napsal mimo jiné knížku *Štuclinka a Zachumlánek*, která vedle Kahounových *Včelích medvídků* nesmí chybět na žádném dětském nočním stolku.

Čeští Františkové – umělci mají dokonce světový dosah. Ať už jde o abstraktního malíře a spoluzakladatele kubismu **Františka Kupku**, secesního fotografa portrétů a aktů **Františka Drtikola** či sochaře, malíře a ilustrátora dětských knížek **Františka Skálu**.

Z herců nesmím nezmínit **Františka Filipovského**, známého z filmů jako jsou *Dobrý voják Švejk*, *Hříšní lidé města pražského*, *Škola, základ života*, *Princ a Večernice*, *Čtyři vraždy stačí, drahoušku či Pekařův císař-císařův pekař*. **František Peterka** sice nemá takto působivý repertoár rolí, je to však liberecký rodák a každý Liberečák ho zná jako Krakonoše z Krkonošských pohádek. Objevil se však i v českých klasikách jako Arabela nebo Jáchyme, hoď ho do stroje.

Myslím, že každý Čech minimálně jednou slyšel jméno pověstného muzikanta Františka Ringo Čecha, proslaveného zejména skládáním textů pro Jiřího Šelíngra. Mezi tyto patří i Což takhle dát si špenát, Jahody mražený. Pár písní napsal i pro božského Karla Gotta či kapelu Olympic. Poslední z veřejně známých osobností zmiňuji zpěváka Františka Nedvěda a jeho Stánky.

V řadě Františků jsem našla pouze jediného vynálezce, kterého však

nemůžeme přejít bez povšimnutí. Jedná se o **Františka Křížika**, za objev mu vděčí například oblouková lampa se samočinnou regulací, elektromobil, světelná fontána či nyníjší tramvaje.

Jelikož tento jmenný seznam zahrnuje pouze osoby mužského pohlaví, pokládám za vhodné alespoň symbolicky zmínit nějakou ženu. Tou je **Františka Plamínková**, česká sufražetka, feministka a učitelka, zasazující se o práva žen na přelomu devatenáctého a dvacátého století.

Agáta Šimáčková (Septima)

FRANTIŠEK - FRANZ

František Xaver Šalda muss ich nicht vorstellen, aber was ist mit anderen bedeutenden Menschen, die den Namen František haben?

Ich habe es mir erlaubt, diese Františeks in fünf Kategorien zu teilen – unentbehrliche Persönlichkeiten, Schriftsteller und Dichter, Künstler, Musiker und Schauspieler, Erfinder.

Die älteste Persönlichkeit, die zu erwähnen wert ist, ist der Nationalvater und Erfinder der modernen Geschichtsschreibung und vor allem stolze Zierde des Tausenders **František Palacký**. Im Jahr 1830 wurde der österreichische Kaiser und tschechische König **František Josef I.** (Franz Joseph I.) geboren, über den kann man erfahren, dass er jeden Morgen um fünf aufgestanden ist und ausschließlich Hörnchen mit Butter und Schinken gefrühstückt hat. Nach dreißig Jahren ist der Erzherzog **Franz Ferdinand Carl Ludwig Joseph Maria von Österreich-Este** nachgefolgt, dessen Lieblingsort aus begreiflichen Gründen nicht Sarajevo ist. Allgemein bekannter, fast gegenwärtiger tschechischer Promi ist Brünner Kraftmensch **František Kocourek**. Auch darf in der Aufzählung der tschechischen Promis seit 1999 nicht der **František** aus *Kouzelná školka* fehlen (tschechische Kinderserie), der zweifellos von den genannten Persönlichkeiten die bekannteste und einflussreichste darstellt, auch wahrscheinlich deswegen, weil er als Einziger immer

noch lebt.

Der Anfang des letzten Jahrhunderts war sehr fruchtbar, was die Schriftsteller und Dichter angeht. Eine Erwähnung ist auf jeden Fall der Kommunist und Poet **František Halas** wert. Ein weiterer Dichter ist **František Hrubín**, einer der Gründer der Zeitung *Mateřídouška* und Übersetzer aus dem Französischen. Wichtig ist auch **František Nepil**, Schriftsteller und Szenarist, der genauso wie F. Hrubín auch viele bekannte Bücher für Kinder geschrieben hat (z. B. *Štuclinka a Zachumlánek*).

Die tschechischen František-Künstler haben Weltbedeutung. Ein Beispiel ist der abstrakte Maler und Mitgründer des Kubismus **František Kupka** oder der Jugendstilfotograf von Porträts und Akten **František Drtikol**. Bekannt ist auch der Bildhauer und Illustrator von Kinderbüchern **František Skála**.

Von den Schauspielern muss ich **František Filipovský** erwähnen, der aus Filmen wie *Dobrý voják Švejk*, *Hříšní lidé města pražského*, *Škola*, *základ života*, *Princ a Večernice*, *Čtyři vraždy stačí*, *drahoušku* či *Pekařův císař-císařův pekař* bekannt ist. **František Peterka** hat zwar kein so eindrucksvolles Repertoire der Rollen, ist aber aus Liberec gebürtig und jeder Mensch aus Liberec kennt ihn als *Krakonoš* aus *Krkonošské pohádky*. Er ist aber auch in tschechischen Klassikern aufgetaucht, wie *Arabela* oder *Jáchyme, hoď ho do stroje*.

Ich denke, dass jeder Tscheche mindestens einmal den Namen des berühmten Musikers **František Ringo Čech** gehört hat,

der sich als Komponist für Jiří Schelinger hervorgetan hat. Zu diesen gehört zum Beispiel *Což takhle dát si špenát*, *Jahody mražený*. Ein paar Lieder hat er auch für den himmlischen Karel Gott oder die Band Olympic geschrieben. Die letzte öffentlich bekannte Persönlichkeit ist **František Nedvěd** und sein Lied *Stánky*.

In der Reihe dieses Namen habe ich nur einen einzigen Erfinder gefunden, den wir aber ohne Beachtung nicht übergehen dürfen. Es handelt sich um **František Křížík**. Für seine Erfindung dankt ihm zum Beispiel die Bogenlampe mit selbsttätiger Regulation, das Elektromobil, die Lichtfontäne oder die jetzigen Straßenbahnen.

Weil diese Namenliste nur männliche Personen enthält, halte ich es für richtig, mindestens symbolisch eine Frau zu erwähnen, und zwar **Františka Plamínková**, tschechische Suffragette, Feministin und Lehrerin, die für Frauenrechte an der Wende des 19. und 20 Jahrhunderts gekämpft hat.

Agáta Šimáčková, septima
Übersetzung: Kristýna Ranawat, 5.N

PERLIČKY Z HODIN

Pěnička: Máte takový hezký holky ve třídě, a vy tady mačkáte mobily. Takhle vymřeme, je to jasný?

Neubauerová: Kdo ještě chce, abych mu to přečetla a zabila ho, ten tady zůstane.

Buchalová: A jestli budete kecat, tak vám ty roušky nasadím znova a k tomu přidám roubíky.

Vaňková: Ve středu bude zcela nehlášeně desetiminutovka.

Hloušek: Tady řešíme krizi a pád SSSR a ty navrhuješ píseň o mekáči?!

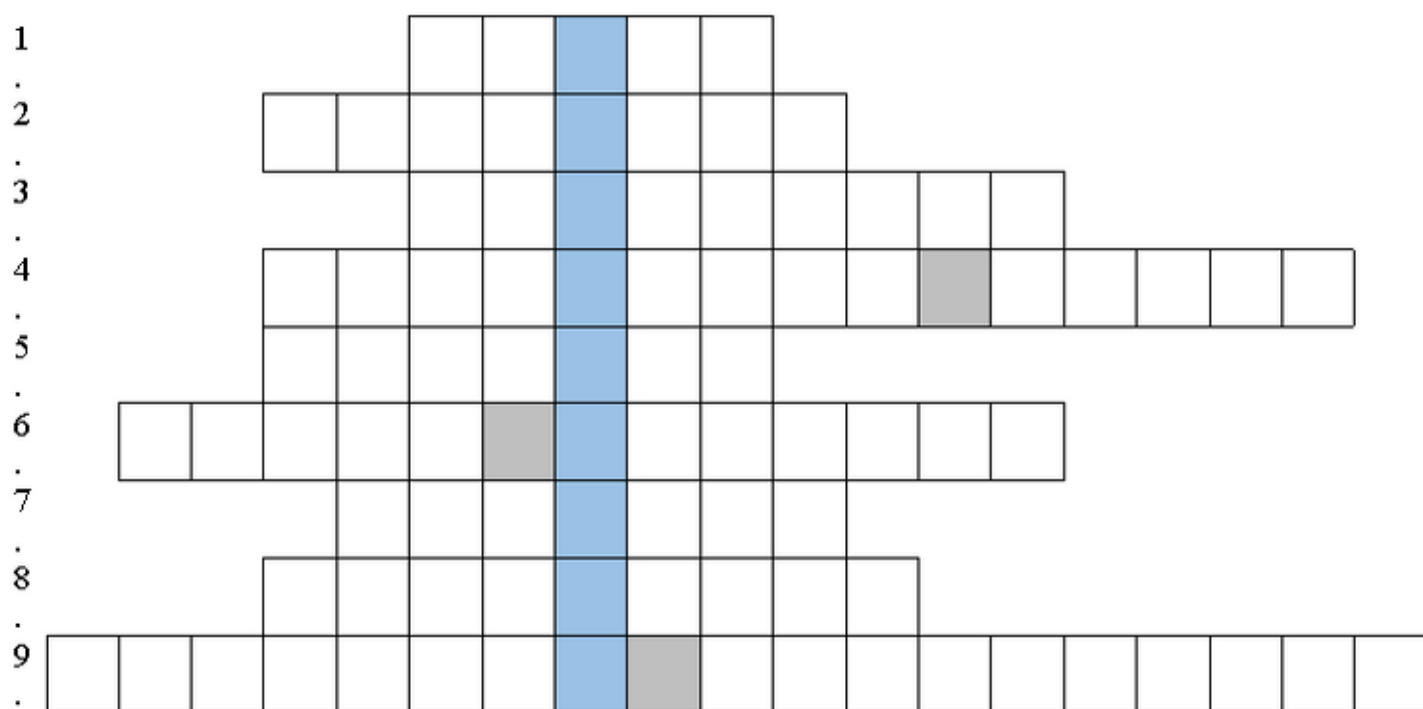
Hrůza: Informace jsou jako sekera bez přičetného majitele. Dá se s nimi dělat cokoli.

KŘÍŽOVKA

F. X. Šalda – křížovka

Šaldovo rodné jméno je Franciscus (*tajenka*) ..... Šalda

1. Ve kterém městě studoval Šalda na gymnáziu?
2. Jak se jmenuje ulice, ve které stojí Šaldův rodný dům?
3. Příjmení Šaldovy jediné milenky:
4. Koho učinil ve své závěti dědicem?
5. Název povídky z roku 1891, která vyšla v brněnském časopise Vesna:
6. Do které encyklopedie Šalda přispíval literárními pojmy?
7. Kromě kritika byl Šalda také ...
8. Veršované drama, kde se Šalda zamýšlí nad konfliktem osobních a společenských zájmů:
9. Jakým nervovým onemocněním trpěl?

Káťa Základníková a Amy Tůmová, kvarta

VYBROUŠENÁ SLOVÍČKA

Purismus je snaha o „očistění“ jazyka od slov cizího původu („pure“ = „čistý/ryzí“). V Čechách se lidem, kteří se snažili o očistění češtiny od cizích vlivů, říkalo „brusiči jazyka českého“ a jejich snahy se začaly rozvíjet už v 15. století, kdy se puristické snahy objevily např. u Jana Husa.

Hlavní období českého „brusičství“ však nastalo v 18. a 19. století, kdy se někteří puristé snažili zabránit používání převážně německých slov vytvářením slov nových. Každý z těchto jazykových reformátorů si vytvářel vlastní výrazy, a tak u některých předmětů existuje i více variant.

Notoricky známý je třeba *klapkobřinkostroj*, ale čeští puristé si vzali do parády i jiné hudebníky, např. za pojmem *hluban* bychom našli *basistu*.

Pokud bychom se přenesli na školní půdu, rázem by se z nás místo studentů stali *knihovtipníci* sedící v lavici se *součturou* (spolužákem). Svačinu, kterou by mohl být třeba chleba se *stehnonožkou* (šunkou), bychom mohli mít zabalenou v *pyskočistci* (ubrousku) a ti zletilí by si mohli před školou vykourit *libočudnou* (dýmku) s *chřípoprachem* (tabákem). Kdyby nás potkalo štěstí, na chodbě bychom mohli spatřit *pozorováka* (inspektora) s *nosovočkou* (brýlemi) na *citoni* (nose).

Brusiči jazyka českého nám však zanechali i mnoho dodnes používaných slov, jako jsou

Zdroj obrázku: Photo by jaci XIII on Foter

pojmenování různých gramatických jevů a pojmů, jména zvířat (*lenochod*, *bobr*, *mrož*...) a mnoho dalších.

Radka Baracová, 1. N

JĚ LIBO PEČENÉ FRANTIŠKY?

Všichni si občas rádi dáme nějakou tu dobrotu, co si budeme povídat. Proto vám v následujícím článku řeknu, jak si takovou sladkost dopřát. Jak už název napovídá, budeme péct františky.

Na přípravu těsta budeme potřebovat:

- 400 g polohrubé mouky
- ½ kostky droždí (21g)
- 200 ml mléka
- 40 g cukru
- 70 g másla
- lžičku soli
- 2 lžičky skořice

Na náplň si připravíme:

- 100 g másla
- 70 g cukru
- 1 lžíci skořice

Na potřeni si ještě připravíme vejce.

Do mísy vysypeme polohrubou mouku, uděláme do ní důlek a rozdrobíme do něj droždí. Přilijeme mléko a vše důkladně promícháme, poté necháme asi 10 minut vzejít. Pak přidáme zbývající přísady a prohněteme. Poté těsto necháme přibližně 20 minut přikryté a na teplém místě (třeba na topení) vykynout. Během těchto dvaceti minut si umícháme náplň a vyložíme si plech pečicím papírem.

Když nám těsto vykyne, rozválíme ho do obdélníku (asi 30 x 70 cm) a potřeme náplní. Pak těsto z delší strany srolujeme a nakrájíme na přibližně 5 cm široké kousky a naskládáme na plech (necháme mezi

nimi trochu místa, při pečení se zvětší) a necháme je dalších 10 minut vzejít. Mezi tím si rozejdeme troubu na 220 °C. Jakmile františky vykynou, potřeme je vejcem a dáme do trouby na 12 minut.

Teď již nezbývá nic jiného, než vám popřát: **„Dobrou chut!“**

Martin Žalud, sekunda

LUST AUF GEBACKENE TSCHECHISCHE „FRANTIŠKY“?

Wir werden nicht lügen, wenn wir zugeben, dass jeder von uns sich ab und zu eine Süßigkeit gönnt. Deswegen sage ich euch im folgenden Artikel, wie ihr diese herstellen könnt. Wie es sich schon aus der Überschrift ergibt, werden wir „Františky“ backen.

Zur Vorbereitung des Teigs brauchen wir:

- 400 g Universalmehl
- ½ Hefewürfel
- 200 ml Milch
- 40 g Zucker
- 70 g Butter
- 1 Teelöffel Salz
- 2 Teelöffel Zimt

Zur Füllung bereiten wir Folgendes vor:

- 100 g Butter
- 70 g Zucker
- 1 Teelöffel Zimt

Wir werden noch ein Ei zum Aufstreichen brauchen.

Wir geben Mehl in die Schüssel, machen eine Delle in es und bröckeln die Hefe hinein. Wir geben die Milch dazu und vermischen alles gründlich miteinander. Dann lassen wir den Teig ca. 10 Minuten aufgehen. Danach geben wir die anderen Zutaten dazu und alles kneten durch. Dann lassen wir den Teig zirka 20 Min. gedeckt an einem warmen Ort (zum Beispiel auf der Heizung) aufgehen. Während dieser 20 Minuten bereiten wir die Füllung vor und legen das Blech mit Backpapier aus.

Wenn der Teig aufgegangen ist, rollen wir ihn in ein Rechteck (ca. 30 x 70 cm) aus und bestreichen ihn mit der Füllung. Dann rollen wir den Teig von der längeren Seite zusammen und teilen ihn in ca. 5 cm breite Stücke und legen sie auf das Blech (lasst zwischen jedem Stück ein bisschen Platz, denn sie vergrößern sich während des Backens). Wenn der Teig aufgegangen ist, rollen wir ihn in ein Rechteck (ca. 30 x 70 cm) aus und bestreichen ihn mit der Füllung. Dann rollen wir den Teig von der längeren Seite zusammen und teilen ihn in ca. 5 cm breite Stücke und legen sie auf das Blech (lasst zwischen jedem Stück ein bisschen Platz, denn sie vergrößern sich während des Backens) und wir lassen sie noch weitere 10 Minuten gehen. Inzwischen heizen wir den Ofen auf 220 °C vor. Wenn die „Františky“ aufgegangen sind, bestreichen wir sie mit dem Ei und schieben das Blech für 12 Minuten in den Ofen.

Jetzt bleibt nichts anders als euch „Guten Appetit“ zu wünschen!

Martin Žalud, sekunda

Übersetzung: Johana Pazourová, 4.N

ROZHOVOR S PROF. MUDR. ANDREJ SUKOP, PH.D.

Můj strýček je plastický chirurg. Teprve nedávno jsme se s ním a jeho rodinou seznámili, dlouhou dobu jsme o sobě vůbec nevěděli. Zde si můžete přečíst rozhovor, ve kterém se s ním seznámíte i vy.

Jaké bylo tvé vysněné povolání, když jsi byl žákem ZŠ, a co tě přivedlo k tomu, že ses stal plastickým chirurgem?

Miloval jsem zvířata a toužil jsem jim pomáhat. Tedy první volbou pro mne bylo stát se veterinárním lékařem. Nicméně, už ve třetí třídě základní školy jsem se zúčastnil jakési místní soutěže o „mladého doktora“, kterou jsem dokonce vyhrál a dodnes z ní mám doma diplom.

Baví mne, že každíčký den, když přijdu do práce, vím, že budu mít šanci někomu pomoci.

Možná tam jsou základy mého současného povolání. Jsem za svoji volbu nesmírně vděčný. Myslím, vlastně vím, že nic na světě by mne netěšilo víc, než pomáhat lidem.

Čtenáři tě možná znají z pořadu "O 10 let mladší". Co všechno ale ve skutečnosti obnáší práce plastického chirurga?

Kosmetická chirurgie je jen nepatrnou částí tohoto krásného oboru, který se především zabývá rekonstrukční plastickou chirurgií. Do našeho oboru

patří mimo jiné operace vrozených vad rukou a obličeje, chirurgie ruky a mikrochirurgie, odstraňování rozsáhlých nádorů v obličeji, úrazová chirurgie ruky a obličeje včetně následné rekonstrukce chybějících částí těla. Dokážeme vytvořit nový nos, boltec apod.

Co tě na tvé práci baví a co je nejtěžší?

Baví mne, že každíčký den, když přijdu do práce, vím, že budu mít šanci někomu pomoci. Že mne moje škola připravila na setkání s nejzávažnějšími zdravotními problémy. Že ani jeden den v nemocnici není nazmar. Zároveň, jak potkávám ono nezměrné množství pacientů, neustále se

se učím a zlepšuji. Což je krásné.

Jaký byl tvůj nejzávažnější případ?

Mezi nejzávažnější případy patří úrazy a nádorová onemocnění malých dětí. Nejen kvůli extrémně jemným a malým strukturám, ale i pro napětí, které kolem operace malých dětí panuje. Ať už se jedná o obavy rodičů, nebo strach dětského pacienta.

Vím, že občas jezdíš operovat i do zahraničí. Kde všude jsi byl a co se tě nejvíce dotklo?

Jednou, nebo dvakrát do roka jezdím na humanitární mise do zahraničí. V poslední době jsem byl v Jordánsku, kde operuji především malé děti z utečeneckých táborů, kam se dostaly díky válečnému konfliktu v Sýrii. Kromě Jordánska bych měl operovat děti i v Ghaně.

Co rád děláš ve volném čase?

Rád poznávám nová místa se svojí rodinou. V poslední době jsme navštívili Barmu, což byl opravdu nádherný zážitek. Jinak, většinou trávíme volný čas v Čechách, vnímám naši zem jako jednu z nejkrásnějších. Také máme skvělého psa, chodíme s ním na cvičák a na dlouhé procházky. Rad jezdím na kole a relaxuji u řezání a štípání dříví. Zbylé chvílky věnuji knihám, a když se do něčeho začtu, nedokáži se odtrhnout.

Co bys poradil žákům, kteří uvažují o studiu medicíny?

Jako u každého povolání je nejdůležitější mít v mysli jasno, mít cíl. Pak s trochou nadšení a píle dokáže každý z nás takřka cokoliv. Stačí jen chtít, opravdu chtít...

Markéta Hartová, 1. N

KLUB DIVNÝCH DĚTÍ

Už je to delší dobu, co mi kamarádka doporučila Klub divných dětí. Říkala mi, že je to nejlepší knížka, kterou kdy četla. Mně to nijak zvlášť nezajímalo, ale nedávno jsem se rozhodla tento titul přeci jenom zkusit přečíst. A udělala jsem dobře.

Jak už název napovídá, hlavní hrdinové jsou v něčem poněkud divní. Mila je schopná strávit dlouhé hodiny pozorováním zvířat. Petra neustále pronásledují jeho noční můry a představy. Katka je tlustá, ale místo toho, aby s tím něco dělala, jen čte knížky a láduje se sladkostmi. Poslední z party podivínů je František. Nemá v pořádku nohy, takže musí chodit o berlích, což ho pochopitelně štve. Bývá proto často mrzutý a zlý na lidi kolem sebe. Jedinou jeho zábavou je natáčení videí na YouTube. S ostatními dětmi se začne bavit vlastně jen proto, že nemá jiné kamarády. Změní se to ale, když společně zažijí podivné dobrodružství. Všechno začne tím, že Petr nechce jet na školu v přírodě...

Knížka mě zaujala nejen realistickým podáním událostí, ale především velice zajímavou formou vypravování. Text je psán v ich-formě, přičemž se postupně střídají pohledy na věc všech čtyř hrdinů. Fascinuje mě, jak autorka dokázala vytvořit dojem, že příběh opravdu líčí dítě. Možná je to díky použití moderního jazyka, přítomného času a

nepříliš komplikovaných vět, nebo za to zkrátka může ta úžasná atmosféra, která vás bude provázet od začátku knihy až do jejího konce. Patrně existuje jediný způsob, jak to zjistit: Sami si příběh musíte přečíst.

Tak není nad čím váhat! Stránky už na vás čekají, slova na řádcích netrpělivě vyhlížejí čtenáře, aby mu před očima mohly rozehrát příběh o jinakosti, opovržení, strachu, ale především o přijetí a jednom velikém přátelství.

Anežka Bémová, kvinta

AGATHA A FRANTIŠEK V ORIENT EXPRESU

Není tomu dlouho, co Divadlo F. X. Šaldy uvedlo do prodeje vstupenky, kde bylo vytištěno jméno britské spisovatelky a „královny detektivek“ Agathy Christie. F. X. Šaldu a Agathu Christie ale ve skutečnosti spojuje mnohem víc než jen vytištění jejich jmen na vstupence k představení Vraždy v Orient expresu a ztvárnění tohoto detektivního příběhu herci liberecké scény. Oba zmínění se totiž prosadili v literatuře a žili i ve stejné době.

Vraťme se ale ke zmíněnému divadelnímu představení. Celý příběh se odehrává v Orient expresu, kde se náhodou sejde několik pasažérů, a zdá se, že spolu nemají nic společného. Hned první noc ale dojde k vraždě jednoho z nich. Případu se ujme Hercule Poirot, který náhodou cestuje ve stejném vlaku. Ze začátku se zdá, že nic nedává smysl. Pachatelem by mohl být kdokoli. Proto se Poirot začne vyptávat svých spolucestujících na jejich minulost. Tak se ukáže, že všechny spojuje něco, co vedlo k vraždě.

Pro tvůrce, režiséra i herce bylo určitě velmi obtížné celý detektivní román na jevišti zinscenovat, ale kupodivu bylo na jevišti zobrazeno vše podstatné. Herci podali skvělý výkon a své role si v krásných kulisách vlaku užívali. V závěrečném monologu Hercula Poirota o dobru a zlu rozpoznal všímavý divák i poselství libereckých herců k aktuální situaci na Ukrajině.

Poutavý příběh Agathy Christie byl nejen za jejího života mistrovským dílem. Proto vřele doporučuji na detektivku Vraždy v Orient expresu do Divadla F. X. Šaldy zajít.

Ester Krtičková, 1N

CO JSTĚ MOŽNÁ NEVĚDĚLI O F. X. ŠALDOVI

František Xaver Šalda byl liberecký rodák, ze kterého se stal slavný literární a výtvarný kritik, který věděl, že kritiky lidé moc nemají rádi, a proto trval na tom, aby se po něm nikdy nepojmenovala ulice, náměstí ani budova. Navzdory jeho přání máme v Liberci Divadlo F. X. Šaldy, Šaldovo náměstí, dokonce i Gymnázium F. X. Šaldy.

Věděli jste, že...

... jeho rodný dům není tak úplně daleko od školy? Vlastně je na půli cesty mezi divadlem a gymnáziem po něm pojmenovanými (kousek od ZUŠ, v ulici Sokolská). Pokud ho budete hledat, na domě je i pamětní deska.

... jeho rodné jméno je Franciscus Aloisius Xaver Šalda?

... kromě literárního kritika byl také sám spisovatelem a novinářem? Napsal například knihy *Duše a dílo* a *Boje o zítřek*.

... nebyl moc oblíbený mezi kolegy spisovateli? Jako kritik byl totiž velmi přísný.

... působil jako profesor cizích jazyků na Karlově univerzitě v Praze?

... byl členem Manifestu české moderny – volného seskupení mladých spisovatelů?

... psal výtvarná a literární hesla do Ottova slovníku naučného?

... zemřel bezdětný a svobodný? Ale ještě za života měl vztah se spisovatelkou Růženou Svobodovou, která však byla vdaná.

Káťa Záklasníková, kvarta

Řešení křížovky

1.			P	R	A	H	A													
2.		S	O	K	O	L	S	K	Á											
3.			S	V	O	B	O	D	O	V	Á									
4.		J	E	D	L	I	Č	K	Ů	V		Ú	S	T	A	V				
5.		A	N	A	L	Y	S	A												
6.	O	T	T	Ů	V		S	L	O	V	N	Í	K							
7.			N	O	V	I	N	Á	Ř											
8.		Z	Á	S	T	U	P	O	V	É										
9.	M	Y	E	L	I	T	I	S		T	R	A	N	S	V	E	R	S	A	

PODĚKOVÁNÍ

Poděkování patří vám všem, kteří jste dočetli až sem, redaktorům Šaldovin, našim překladatelům, profesorkám Štěpánce Fantové a Karin Pelz za korekturu a Adamovi Bitmanovi za editaci. Dále také děkujeme Sofii Munzarové za ztvárnění obálky.

Jakékoliv připomínky, dotazy, nápady i zpětná vazba jsou vítány! Kontaktujte nás prostřednictvím naší facebookové stránky (Šaldoviny), instagramu (fx_saldoviny), emailové adresy (redakce@saldoviny.cz) nebo webu (www.saldoviny.cz).

Mnoho nadhledu do této nejisté doby vám přeje redakce Šaldovin

Nyní nám nově prostřednictvím QR kódu můžete dát vědět váš názor a případné připomínky.

A zde zas máte odkaz na náš Instagram!

DIE DANKSAGUNG

Die Danksagung gehört allen, die es bis hier gelesen haben, den Redakteuren, unseren Übersetzern, der Frau Fantová und Frau Pelz für die Korrektur und Adam Bitman für die Editierung. Weiter möchten wir uns auch bei Sofie Munzarová für die Darstellung des Umschlags bedanken.

Alle Anmerkungen, Fragen, Ideen und Rückmeldungen sind erwünscht!

Bitte kontaktiert uns durch die Facebook Seite (Šaldoviny), Instagram (fx_saldoviny), Mail (redakce@saldoviny.cz) oder Webseite (www.saldoviny.cz).

Viele Kräfte in diese unsichere wünscht euch die Redaktion Šaldoviny.

ŠALDO
VINY

*Zatrpklé stáří není nic radostného. Zatrpklé mládí je smutnější a nadto nebezpečnější.
Varujme se, abychom zalidnili tuto zemi zatrpkými generacemi.*

-F. X. Šalda